

СХВАЛЕНО
Рішенням педагогічної ради
Протокол №____ від ____ 08.2025 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
_____ Ольга РЕМЕНЯК

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству
та жорстокому поводженню з учнями /ученицями
та порядок реагування на випадки булінгу (цькування) у
КЗ «Піщанський ліцей №2»

I. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблене відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну освіту», наказу Міністерством освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (№2657-1111), на основі Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої Міністерством освіти і науки України від 4 червня 2025 р. № 658, інших нормативно-правових та інструктивних документів.

1.2. Положення спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, визначає систему заходів, спрямованих на запобігання, виявлення, інформування та реагування на випадки булінгу, експлуатації дітей у КЗ «Піщанський ліцей №2».

1.3. Дія Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу: учнів, працівників, батьків (законних представників), інших осіб, які перебувають у ліцеї або контактують з дітьми.

II. Основні терміни даного Положення:

У Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України “Про охорону дитинства”, “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, відповідно до закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», від 18.12.2018 №2657-1111, інших нормативно-правових актах.

Булінг (*bullying*, від *анг. bully – хуліган, забіяка*) (**цькування**) - це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі;
- наслідки у вигляді психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страху, тривоги, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Види булінгу:

Людину, яку вибрали жертвою, намагаються принизити, залякати, ізолювати від інших різними способами. Найпоширенішими видами булінгу є:

- **фізичний** (штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних пошкоджень);
- **психологічний** (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж);
- **економічний** (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);
- **сексуальний** (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);
- **кібербулінг** (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

III. Завдання Положення

- забезпечення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства;
- формування у працівників ліцею відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у ліцеї;
- створення умов для вчасного інформування про випадки чи підозру на насильство;
- визначення алгоритмів дій у випадку виявлення фактів насильства;
- навчання персоналу та дітей способам захисту прав.

IV. Повноваження директора ліцею:

Директор ліцею здійснює загальне керівництво реалізацією Положення про запобігання , протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми, а саме:

1. Затверджує Положення про запобігання та протидію насильству, жорстокому поводженню з дітьми відповідно до Типової програми.
2. Є відповідальним за реалізацію Положення, забезпечує його:
 - оприлюднення;
 - донесення змісту до всіх працівників ліцею, у тому числі до волонтерів, залучених спеціалістів, інших осіб, які контактують з дітьми;
 - виконання у межах усіх напрямів діяльності закладу.
3. Забезпечує дотримання політики найму працівників, яка включає:
 - перевірку кандидатів на наявність судимостей;
 - оцінку ризиків насильницької поведінки;

- врахування рекомендацій і результатів співбесід щодо схильності до дотримання прав дитини.
- Відповідно до статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” не допускає до роботи осіб, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

4. Забезпечує навчання персоналу щодо запобігання насильству:

- обов’язкові вступні інструктажі;
- щорічні тематичні тренінги, семінари, інформаційні сесії.

5. Знайомить працівників ліцею із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з учнями /ученицями до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п’яти робочих днів із дня початку роботи.

6. Розглядає всі повідомлення (усні, письмові, електронні) про випадки або підозру на насильство у строк не більше однієї доби з моменту їх отримання.

7. Забезпечує функціонування механізму повідомлення, включно з можливістю анонімного звернення, та контроль за його ефективністю.

8. Невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з учнем/ученицею, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

9. Сприяє залученню осіб, які стали учасниками інциденту, до відповідних програм (реабілітаційних, корекційних, освітніх тощо).

10. Організовує та забезпечує проведення:

- просвітницьких заходів для дітей, працівників, батьків;
- тренінгів, інтерактивних занять, виступів експертів тощо.

11. Взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров’я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

V. Педагогічні та інші працівники ліцею у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з учнем/ученицею зобов’язані:

1. Вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;
2. Надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;
3. Повідомити директору ліцею та одному з батьків або іншим законним представникам учня/учениці, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та учня/учениці, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

VI. Психологічна служба (практичний психолог зокрема):

Організовує та забезпечує надання соціальних і психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які стали учасниками жорстокого поводження — як постраждалі, кривдники чи свідки, а також здійснює облік таких випадків і веде відповідну документацію відповідно до вимог цього Положення;

Впроваджує просвітницьку діяльність серед усіх учасників освітнього процесу шляхом проведення тематичних заходів, бесід і консультацій з метою розвитку навичок толерантного, ненасильницького спілкування, конструктивної взаємодії та запобігання агресивній поведінці.

VII. Заступник директора з навчально-виховної роботи:

Заступник директора з навчально-виховної роботи забезпечує системну реалізацію інформаційно-просвітницьких заходів з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема:

- організовує інформування педагогічних працівників, батьків та здобувачів освіти з питань розпізнавання фізичного, сексуального, психологічного та економічного насильства;
- координує проведення заходів із профілактики булінгу серед дітей, формування ненасильницьких моделей поведінки та навичок врегулювання конфліктів;
- забезпечує ознайомлення працівників з алгоритмами дій у разі виявлення або підозри на випадки насильства, а також з правовими нормами захисту прав дитини;
- організовує роз'яснення порядку взаємодії з уповноваженими підрозділами Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів насильства або жорстокого поводження.
- Забезпечує прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на веб-сайті, розміщення в інформаційних куточках для батьків, здобувачів освіти інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з

дітьми, план заходів, спрямованих на запобігання та унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми у ліцеї.

З метою реалізації зазначеного:

- ініціює та залучає педагогічних працівників ліцею до участі та проведенні щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів, конкурсів, інтерактивних заходів;
- залучає педагогів до проведення тренінгів, ігор, рольових вправ щодо безпечної поведінки, прав дитини, розвитку емоційного інтелекту, толерантного спілкування;
- сприяє впровадженню занять з медіації та формування правової обізнаності здобувачів освіти;
- забезпечує співпрацю з психологами, соціальними працівниками, юристами, працівниками поліції, представниками громадських та державних структур для проведення профілактичних заходів і консультацій;
- організовує використання мультимедійних матеріалів, презентацій, відео, інтерактивних платформ для доступного інформування учнів про неприпустимість насильства, шляхи захисту та допомоги.

VIII. Педагогічні працівники ліцею

1. Забезпечують безпечне освітнє середовище для здобувачів освіти під час освітнього процесу, що виключає:
 - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального, економічного насильства;
 - експлуатацію, булінг (цькування), дискримінацію за будь-якою ознакою;
 - вплив пропаганди, агітації чи іншого інформаційного впливу, що завдає шкоди здоров'ю або гідності дитини.
2. Негайно інформують директора закладу освіти про випадки (або обґрунтовану підозру) булінгу (цькування) щодо здобувачів освіти, працівників або інших учасників освітнього процесу, свідками яких вони стали особисто чи про які отримали достовірну інформацію.
3. Сприяють директору у проведенні розслідування щодо випадків насильства та жорстокого поводження в ліцеї, у межах своїх посадових обов'язків надають відповідну допомогу та інформацію.
4. Виконують рішення та дотримуються рекомендацій комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), а також сприяють їх впровадженню в освітній процес.
5. Здійснюють постійне спостереження за соціально-психологічним кліматом у класі/навчальному середовищі, виявляють ознаки конфліктних ситуацій, які можуть призвести до насильства, та вживають превентивних заходів.

6. Проводять роз'яснювальну та виховну роботу з учнями, спрямовану на формування культури ненасильницької поведінки, взаємоповаги, емоційної компетентності, навичок безпечного спілкування та вирішення конфліктів.
7. Залучають батьків або інших законних представників дитини до участі в профілактичних заходах, інформаційних сесіях, консультаціях щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з учнями та ученицями закладу.
8. Проходять навчання з питань захисту прав дитини, запобігання насильству, булінгу, реагування на кризові ситуації відповідно до вимог Положення.
9. Розробляють та/або поширюють інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з учнями/ученицями шляхом:
 - розміщення на інформаційних стендах ліцею, класних куточках, - ознайомлення дітей, їх батьків або інших законних представників учня/учениці з матеріалами щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з учнями/ученицями у формі буклетів (листівок);
 - надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах;
 - розміщення на офіційному веб-сайті ліцею та його сторінках у соціальних мережах;
 - проведення тематичних заходів, батьківських зборів для батьків або інших законних представників учня/учениці.

ІХ. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) у ліцеї

Це Положення визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в КЗ «Піщанський ліцей №2», що є складовою частиною системи забезпечення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства, дискримінації та жорстокого поводження відповідно до наказу № 1646 від 28.12.2019 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 р. за № 111/34394 та відповідно до [абзацу дев'ятого](#) частини першої статті 64 Закону України «Про освіту», згідно з [пунктом 8](#) Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами)

1. У цьому порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Кривдник (булер) — учасник освітнього процесу, зокрема малолітня або неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу.

Потерпілий (жертва булінгу) — учасник освітнього процесу, щодо якого вчинено булінг (цькування).

Спостерігачі — свідки або безпосередні очевидці булінгу.

Сторони булінгу — кривдник, потерпілий, спостерігачі (за наявності).

Інші терміни вживаються відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну освіту», наказу Міністерством освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» (№2657-1111), інших нормативно-правових та інструктивних документів.

Проявами, які можуть свідчити про наявність булінгу в ліцеї є:

- різка зміна поведінки учня, замкнутість, тривожність, агресивність;
- уникнення спілкування, відмова відвідувати школу, пропуски занять;
- ознаки депресивного стану, аутоагресія, суїцидальні прояви;
- тілесні ушкодження без пояснень, скарги на самопочуття, страх перед окремими особами;
- зникнення особистих речей, вимагання, приниження, погрози, сексуалізовані дії або жести;
- фото-, відеофіксація актів фізичного чи психологічного знущання.

4. Випадки булінгу можуть мати місце:

- у приміщеннях ліцею або на прилеглій території;
- під час освітніх заходів, екскурсій, гурткової діяльності;
- у віртуальному просторі (кібербулінг).

Ознакою булінгу є **систематичність** таких дій, їх спрямованість на приниження, переслідування, залякування, ізоляцію особи або завдання їй шкоди.

5. До булінгу належать дії економічного, психологічного, сексуального або фізичного характеру, вчинені умисно, серед них:

- позбавлення майна, обмеження доступу до освіти;
- образи, погрози, переслідування, примус;
- небажана сексуалізована поведінка;
- фізичне насильство (удари, штовхання тощо);
- дії, вчинені із застосуванням електронних комунікацій.
- Суб'єктами реагування на випадки булінгу в ліцеї є:
- адміністрація та педагогічні працівники ліцею;
- служба психологічної підтримки ліцею (психолог, соціальний педагог);
- батьки (законні представники) учасників булінгу;
- служба у справах дітей;
- центр соціальних служб;
- територіальні органи поліції;
- засновник (управління освіти) та служба освітнього омбудсмена.

Кожен суб'єкт реагує у межах компетенцій, визначених чинним законодавством.

7. Працівники ліцею, які стали свідками або виявили випадок булінгу, **зобов'язані**:

- невідкладно вжити заходів для припинення небезпечних дій;
- надати (за потреби) домедичну допомогу, викликати швидку допомогу;
- звернутися до поліції, якщо ситуація цього вимагає;
- повідомити керівника ліцею;
- інформувати батьків або законних представників усіх сторін булінгу.

8. Реагування на випадки булінгу в ліцеї здійснюється відповідно до **даного Положення**, затвердженого директором ліцею.

Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування)

1. Учасники освітнього процесу мають право повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали, стали свідками або отримали достовірну інформацію про нього, директору ліцею або іншим суб'єктам реагування.

У ліцеї прийом заяв чи повідомлень про булінг здійснює директор особисто або уповноважена ним особа.

Повідомлення можуть бути усними, письмовими або електронними.

1. 2. Керівник ліцею у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) (Додаток 3):

-невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);

-за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;

-повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;

-повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;

-скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

Комісія з розгляду випадків булінгу: склад, права і обов'язки

1. Склад комісії затверджує наказом керівник ліцею.

Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу комісії входять педагогічні (науково-педагогічні) працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) ліцею, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

3. Головою комісії є директорка ліцею.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

4. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

5. Член комісії має право:

ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

висловлювати окрему думку усно або письмово;

вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

6. Член комісії зобов'язаний:

особисто брати участь у роботі комісії;

не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

брати участь у голосуванні.

Порядок роботи комісії

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;

- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України [«Про інформацію»](#), [«Про захист персональних даних»](#).

3. До завдань комісії належать:

збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;

розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:

оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;

визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування);

моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

надання рекомендацій для педагогічних (науково-педагогічних) працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;

надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.

5. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.
6. Секретар комісії не пізніше вісімнадцятої години дня, що передує дню засідання комісії, повідомляє членів комісії, а також заявника та інших заінтересованих осіб про порядок денний запланованого засідання, дату, час і місце його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронному або паперовому вигляді.
7. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.
8. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком до цього Порядку, що оформлюється наказом керівника закладу освіти.
9. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.
- Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:
- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;
 - ставити питання по суті розгляду;
 - подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.
10. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.
11. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

Запобігання та протидія булінгу в ліцеї

Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ліцеї є постійним системним процесом, спрямованим на:

- реалізацію заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ліцеї ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

- партнерства та підтримки між педагогічним (науково-педагогічним) колективом закладу освіти і батьками (законними представниками) малолітнього чи неповнолітнього здобувача освіти;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в гімназії є:

створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;

- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладі освіти;
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобігання булінгу (цькуванню).

4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ліцеї відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти (далі - План).

Розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забезпечує директор ліцею в межах наданих йому повноважень щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища в ліцеї.

Заплановані заходи:

- спрямовані на задоволення потреб окремого закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;
- залучають всіх учасників освітнього процесу.

План розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року директор ліцею забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану та внесення (за потреби) до нього змін.

Заплановані заходи відбуваються у формі: зустрічей, бесід, консультацій, лекцій, круглих столів, тренінгів, тематичних заходів, конкурсів, спільних переглядів та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, у формі рольових ігор та інших організаційних формах.

5. До заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ліцеї, належать заходи щодо:

- організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);
- організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;
- контролю за використанням засобів електронних комунікацій малолітніми чи неповнолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:
- розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;
- розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;
- здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;
- відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;
- здатності визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;
- здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;
- здатності до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем, зокрема шляхом волонтерської діяльності тощо;
- підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- створення в закладі освіти культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Х. Права та обов'язки учасників освітнього процесу:

1. Здобувачі освіти мають право на:

- отримання якісної освіти, індивідуалізовану освітню траєкторію;
- безпечні та нешкідливі умови навчання та повагу до людської гідності;
- захист від насильства, булінгу, дискримінації, пропаганди, що шкодять здоров'ю;
- отримання соціальних і психолого-педагогічних послуг у разі потреби.

2. Зобов'язані поважати права інших учасників, дотримуватися етичних норм, повідомляти про випадки булінгу.

3. Працівники освітнього процесу мають право на захист своєї честі і гідності, зобов'язані дотримуватися педагогічної етики, поважати учасників освітнього процесу, сприяти запобіганню насильству та булінгу.

4. Батьки мають право отримувати інформацію про діяльність школи, подавати заяви про булінг, вимагати розслідування; зобов'язані виховувати повагу до прав і гідності, сприяти попередженню булінгу.

ХІ. Прикінцеві положення

1. Це Положення затверджується наказом директора і є обов'язковим для виконання усіма учасниками освітнього процесу.
2. Учасники освітнього процесу зобов'язані ознайомитись із Положенням.
3. Незнання норм Положення не звільняє від відповідальності за їх невиконання.
4. Положення забезпечується публічним доступом через офіційний сайт школи.
5. Внесення змін до Положення здійснюється наказом директора.

Додаток 1 до Положення

ТИПОВА ФОРМА реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації *	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

Додаток 2 до Положення

ТИПОВА АНКЕТА анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?
☐ так, завжди;
☐ інколи;
☐ ні.
2. Як до тебе ставилися дорослі?
☐ з повагою;
☐ байдуже;
☐ іноді грубо або несправедливо.
3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту,

оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

☐ так;

☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

☐ так;

☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

*Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.

Додаток 3 до Положення

ТИПОВА ФОРМА

первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20__ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____

Опис ситуації: _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

- ☐ тілесні ушкодження;
- ☐ страх, уникання контакту; Продовження додатка 1 2
- ☐ розповіді про образи/тиск;
- ☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

- ☐ поінформовано відповідальну особу закладу;
- ☐ поінформовано батьків/інших законних представників;
- ☐ поінформовано службу у справах дітей;
- ☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;
- ☐ інше: _____.

_____ (підпис особи, яка заповнює первинне повідомлення)

_____ (дата)